

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут проблем виховання Національної академії
педагогічних наук України
Департамент освіти і науки Київської
обласної державної адміністрації
Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради
«Київський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних кадрів»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи»

12 березня 2019 року

**Біла Церква
2019**

*Рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної ради
Комунального навчального закладу Київської обласної ради
«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
(протокол № 2 від 28 лютого 2019 р.)*

«Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи» : тези науково-практичної конференції (м. Біла Церква, 12 березня 2019 р.) – К.: КНЗ КОР «КОПОПК», 2019. – 180 с.

Збірник містить тези науково-практичної конференції **«Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи»**, яка була проведена на базі Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» 12 березня 2019 року.

Видання призначено науковцям, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, у тому числі, закладів післядипломної педагогічної освіти, усім тим, хто цікавиться питанням психолого-педагогічного супроводу та підвищення кваліфікації фахівців.

Матеріали подано в авторській редакції

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних та інших відомостей

© Інститут проблем виховання НАПН
України

©КНЗ КОР «КОПОПК», 2019

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
РОЗДІЛ 1. Ціннісні орієнтири навчання і виховання в закладі загальної середньої освіти	6
Т.Алексєєнко Формування безпечної поведінки підлітків в інтернет-мережах: проблема і перспективи її розв'язання	6
С. Булаченко Методичні засади формування ціннісних орієнтацій як основи соціальної активності учнів	9
Л. Гуцан Аспекти формування моральних цінностей в учнів початкових класів	14
О. Григоренко Микола Хвильовий та Ернест Хемінгуей: дві грані наративного дискурсу	18
І. Дубровіна Впровадження сучасних інформаційних технологій самоосвіти в систему методичної роботи вчителів мистецьких дисциплін	24
І. Дубровіна, Н. Казюк Формування мовленнєвої компетентності учнів першого класу як наукова проблема	27
Л. Канішевська До питання формування несприйнятливості до вживання пар у старших підлітків як напрям формування безпеки життя	29
С. Ковальова Культурологія освіти у контексті реалізації ціннісного потенціалу нової української школи	33
О. Логімахова Упровадження інноваційних художньо-педагогічних технологій у процесі проведення уроків освітньої галузі «мистецтво»	36
А. Логінова Стан сформованості гармонійних відносин з природою в учнів 6-8 класів закладів загальної середньої освіти	39
С. Мірошник Формування цінностей старшокласників на уроках позакласного читання з української літератури	44
В. Палкін Актуальність педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в умовах розвитку інформаційної цивілізації	48
К. Плівачук Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості учнівської молоді	52
В. Перерва Історичні традиції виховання християнських цінностей XIX – на початку XX ст.	56
С. Хіврич Використання прийомів едьютейнмента на теренах сучасної української освіти та регіональному рівні	60
В. Цимбалюк Одна з найбагатших, наймелодійніших і найстародавніших мов світу	64
О. Часнікова Застосування технології «Storytelling» в економічній освіті школярів	68
І. Ярмутьська Формування соціальної компетентності учнів на уроках української літератури	71
О. Скопич Проблема створення здоров'язбережувального середовища у початковій школі	73
І. Заїка Аналіз ефективності тренінгу «роль організаційної	76

культури закладів освіти у зниженні впливу соціальної напруженості на педагогічних працівників»	
РОЗДІЛ 2. Партнерська взаємодія освітнього закладу, сім'ї та громади у формуванні в учнів духовно-моральних цінностей	80
Л. Гончар Формування батьківської компетентності в сучасних соціокультурних умовах	80
С. Загурська Формування особистості людини, як основна мета освіти	84
В. Шахрай Важливість залучення дітей і молоді до цінностей в сучасних соціокультурних умовах	88
І. Шерedyкo Ціннісне ставлення школярів до батьківщини як наукове поняття	93
РОЗДІЛ 3. Післядипломна освіта як чинник підвищення потенціалу педагогічних кадрів у здійсненні ціннісно-орієнтованого освітнього процесу	97
Ж. Вихрестенко Методологічні підходи формування готовності до групової навчальної діяльності учителів початкових класів засобами технології партнерства	97
Э. Зарединова Педагогические условия формирования социокультурных ценностей у студентов в учреждениях высшего образования	101
Ю. Коптіла Підготовка вчителів до формування базових цінностей в учнів нового покоління	104
А. Шевченко Психологічне здоров'я менеджерів освітніх організацій: аналіз основних дефініцій	107
СЕКЦІЯ 4. Позашкільна освіта – простір духовно-ціннісного зростання вихованців.	112
В. Гаврилюк Козацько-лицарське виховання учнівської молоді засобами позашкільної освіти: історія, теорія, практика	112
О. Рокицька Упровадження музейної педагогіки в навчальний процес закладу загальної середньої освіти	116
О. Плівачук Формування здорового способу життя серед вихованців закладів позашкільної освіти як цінність сучасності	122
РОЗДІЛ 5. Забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти в умовах реалізації концепції нової української школи	126
К. Артеменко Умови формування педагогічної культури батьків дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти	126
К. Волинець Особливості логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку	129
Ю. Гайдай Структура формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку	134
О. Коваленко Формування мотиваційної готовності майбутніх вихователів до самореалізації в контексті концепції нової української школи	138
Н. Стаднік, О. Матушевська Партнерська взаємодія з батьками вихованців як складова формування професійної компетентності	142

фахівців дошкільної освіти	
К. Романенко Забезпечення наступності ігрової діяльності з метою адаптації першокласників	145
І. Бондаренко Формування основ соціально-правової компетенції дітей дошкільного віку відповідно до базового компонента дошкільної освіти	148
К. Волинець, С. Антонченко Формування сучасної екологічної особистості в умовах закладу дошкільної освіти	151
А. Ковальчук Форми і методи формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку	156
Т. Корж Шляхи оптимізації взаємодії педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців	159
Н. Нечипорук Формування ігрової компетентності дітей дошкільного віку	164
О. Педько Становлення особистості дитини на основі забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти	168
НАШІ АВТОРИ	172

різних видів діяльності дошкільника, доглядом і вихованням дітей; **здібності** та особистісні якості; **знання, вміння, навички**, необхідні для реалізації виховної функції батьків у сім'ї; **потреби, спонуки, інтереси**.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що професійна компетентність фахівців дошкільної освіти передбачає формування здатності педагога виконувати професійну діяльність на основі здобутих знань, набутих умінь, навичок зі спеціальності, досвіду, способів мислення, особистісних якостей, цінностей і ставлень, інтересів і прагнень, готовності нести відповідальність за реалізацію прийнятих рішень у професійній діяльності.

Партнерська взаємодія з батьками вихованців як складова професійної компетентності фахівців дошкільної освіти спрямована на формування педагогічної компетентності батьків, складовими якої є мотивація, зміст, діяльність, саморегуляція.

Цілеспрямована і систематична робота ЗДО щодо забезпечення партнерської взаємодії вихователів і батьків сприяє гармонізації їхніх взаємин, успішному і позитивному вирішенню проблем виховання дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Алексеев Т. Ф. Готовность родителей до воспитания дитини / Т. Ф. Алексеев // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 4. – С. 37-42.
2. Антонова О.Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади / О.Є. Антонова, Л.П. Маслак // Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 81-109.
3. Загашев И. Критическое мышление : технология развития / И. Загашев, С. Заир-Бек. – СПб. : Альянс-Дельта, 2004. – 428 с.
4. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / упорядн. Гриневич Лілія, Елькін Олександр, Калашнікова Світлана та ін. / заг. ред. М. Грищенко; Міністерство освіти і науки України. – К., 2016. – 36 с. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf/>.
5. Педагогіка партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/pedagogika-partnerstva-8759.html>. – Назва з екрана.
6. Стаднік Н.В. Теоретичні засади морального виховання дітей старшого дошкільного віку на засадах партнерської взаємодії [Електронний ресурс] / Н.В. Стаднік, А.П. Ковальчук // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: матеріали XL Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 2019. – Вип. 40. – С. 232-238. – Режим доступу: <http://lp.edu.ua/opportunities/2019/hhhvii-mizhnarodna-naukova-internet-konferenciya-tendenciyi-ta-perspektyvy>. – Назва з екрана.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

К. Романенко

Нова українська школа передбачає формування нового освітнього середовища сприятливого для навчання, виховання та розвитку дитини. Адаптація першокласника до навчання у школі є актуальною педагогічною проблемою. Продуктивністю

розв'язання означеної проблеми, є врахування особливостей провідної діяльності дитини в її новому статусі школяра.

У життя першокласників змінюється весь його спосіб буття. Власне довкілля змінюється світом, наповнене безліччю вимог, обов'язків і обмежень: жорсткий режим відвідування школи; систематична праця, укладена в ширші часові рамки; нові норми і правила поведінки; виконання вказівок учителя. Реально перший клас є перехідним між дошкільним дитинством і молодшим шкільним віком[2].

На сьомому році життя дитини відбувається процес зміни провідних видів діяльності – розвиваючись, природна пізнавальна діяльність – гра, яка була провідною в дошкільному віці, поступово передає функцію провідного фактору розвитку учня – його навчально-пізнавальній діяльності. Психологи припускають, що на цьому етапі поєднуються два провідні види діяльності – ігрова і навчальна. Важливі аспекти проблеми наступності ігрової діяльності у згаданому віковому діапазоні відображені у дослідженнях Л.В.Артемової, А.М.Богущ, З.Н.Борисової, О.В.Запорожця, О.Л.Кононко, Н.В.Кудикіної, З.П.Плохій, О.В.Проскури, О.Я.Савченко, О.В.Чепки та ін.[3].

Аналіз практичної роботи школи засвідчує, що все життя шестирічної дитини в школі – її навчально-пізнавальна і побутова діяльність, взаємовідносини з іншими дітьми – пронизані грою, яка стимулює розвиток дитини. Відтак, педагогічно доцільно ставилися до гри і до навчання як до взаємодоповнюючих і одночасно діючих провідних діяльностей шестирічних дітей. Водночас у освітньому процесі школи необхідно створювати умови для поступового забезпечення навчання провідної ролі у розвитку школярів. З метою посилення ваги навчання, яке перспективно посяде місце провідної діяльності, ігри і ігрові форми навчально-виховної роботи з першокласниками за своїми структурними компонентами цілеспрямовано мають бути зорієнтованими на вимоги програми початкового навчання.

Фактором, який визначає своєрідність ігрової діяльності у першому класі, є зміна соціальної позиції дитини. За шість років життя дошкільник набуває значного соціально-психологічного досвіду, проте цей досвід обмежується переважно сферою міжособистісних стосунків у родинному колі і в дитячому садку. Зі вступом до школи соціальне середовище і позиція дитини в ньому суттєво змінюються. Соціологи вважають, що від початку навчання в школі починається друга стадія первинної соціалізації особистості, яка припадає на перший рік шкільного навчання. Це складний діалектичний процес у соціальному розвитку дитини. Їй треба засвоїти умови нового середовища, утвердити себе в ньому. Одним із основних соціально-психологічних механізмів соціалізації є адаптація.

Першокласник активно адаптується (пристосовується) до шкільних умов, до нової діяльності і оволодіває новою для себе соціальною позицією. Засвоєння нових для дитини умов соціального життя вимагає від неї значних нервових, енергетичних, психологічних витрат. У процесі адаптації незалежно від віку виявляється така характерологічна особливість людини, як сензитивність змін у житті. Її проявом є підвищена чутливість особистості до подій, що на неї впливають. Процес пристосування до нових умов життя у людини завжди супроводжується підвищенням рівня тривожності, страхом перед новими ситуаціями, людьми, різними випробовуваннями. Оскільки діти відзначаються підвищеною чутливістю і емоційністю, означена особливість повною мірою має місце у процесі адаптації дитини до школи. Стан тривожності може спровокувати у першокласника розвиток комплексу неповноцінності –

стійкого відчуття власної невідповідності новим вимогам, заниження рівня самооцінки тощо.

Зазначене вище зумовлює актуальність розв'язання проблеми запобігання негативних явищ соціально-психологічного характеру у період вступу дитини до школи і педагогічного сприяння успішному перебігу адаптаційних процесів.

Ігри учнів першого класу, які організовуються на уроках «Я досліджую світ» та у позаурочному процесі, мають багато і можливостей для забезпечення сприятливих умов адаптації дитини до школи. Гра своєю уявною стороною дозволяє дитині краще зрозуміти ролі дорослих, які працюють у школі, а моделюючи діяльність і поведінку школярів, дитина ефективніше засвоює свою нову соціальну роль. Крім того, у колективній грі в процесі реального спілкування діти вчаться продуктивно взаємодіяти з однокласниками і з учнями інших класів, передбачати реакції дітей на прояви власної активності і пристосовуватись до них, співпрацювати одне з одним, спрямовувати свої зусилля на досягнення спільної мети колективної діяльності. У грі закладаються підвалини суспільних якостей школяра, засади корпоративної поведінки (уміння об'єднуватись і діяти узгоджено на підставі спільних інтересів).

Соціально-психологічна адаптація – процес інтеграції особистості в рольову структуру соціальної групи. Важливими аспектами соціальної адаптації особистості є: орієнтація в соціальних ролях того середовища, до якого адаптується людина; прийняття нової для себе ролі. Перший аспект адаптації передбачає допомогу дітям у їх ознайомленні з професіями і посадами людей, які працюють у школі та з іншими дітьми, які в ній навчаються. Другий – зумовлює необхідність педагогічної допомоги шестирічним школярам у двох напрямках: в оволодінні новою діяльністю (навчальною) і у формуванні умінь соціальної взаємодії через засвоєння особистістю загальнолюдських моральних норм, правил поведінки, продуктивних способів спілкування з іншими дітьми.

Сприяння адаптації до навчання у свою чергу передбачає комплекс педагогічних впливів: на засвоєння дитиною мотивації нової діяльності і її різноманітного змісту; оволодіння адекватними новій ролі способами діяльності (усним літературним мовленням, читанням, письмом, продуктивною працею, плануванням власних дій тощо); на оволодіння уміннями оцінювати свої дії і себе з позицій нової ролі. Крім того, стан готовності учнів першого класу до навчання не однорідний і виникає потреба педагогічної корекції навчально-пізнавальної діяльності окремих першокласників.

Ефективність застосування гри у роботі з учнями першого класу залежить від її спрямованості на розв'язання актуальних потреб дітей цієї вікової категорії – потреба в адаптації дитини до школи. Ігрова діяльність у її різних видах сприяє поліпшенню багатьох аспектів адаптації, зокрема орієнтації дитини в соціальних ролях нового для неї середовища – школи і у прийнятті нової ролі – ролі учня. Крім того у цей період виникає потреба педагогічного сприяння формуванню у дітей умінь соціальної взаємодії.

Адаптації дитини до школи через гру передбачає комплекс педагогічних впливів, спрямованих на орієнтацію дитини в соціальних ролях нового для неї середовища – школи; на засвоєння дитиною мотивації нової діяльності і її різноманітного змісту; оволодіння адекватними новій ролі способами діяльності; оволодіння уміннями оцінювати свої дії і себе з позицій нової ролі.

Отже, застосування наступності ігрової діяльності з метою адаптації першокласників до умов шкільного життя є складним педагогічним завданням. Воно передбачає розв'язання низки під завдань, на кожне з яких як механізм впливу на дитину має

«накладатися» гра – улюблена діяльність дитини і природний спосіб її соціалізації.

Список використаних джерел

1. Кудикіна Н.В. Ігрова діяльність дітей: теоретичні основи й методика педагогічного керівництва / Н.В. Кудикіна // Її величність ГРА: теорія і методика організації дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: зб. статей / за ред. Г.С.Тарасенко. – Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2009. – С.8 – 21.
2. *Нова українська школа: порадник для вчителя* / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: Літера ЛТД, 2018. — 160 с.
3. Чепка О.В. Ігрові форми навчальної діяльності старших дошкільників та молодших школярів: Навчально-методичний посібник. /О.В. Чепка // – К.: Міленіум, 2005. – 144 с.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВІДПОВІДНО ДО БАЗОВОГО КОМПОНЕНТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

І. Бондаренко

Базовий компонент дошкільної освіти як державний освітній стандарт орієнтує педагогів на цілісний загальний розвиток дитини, акцентує їхню увагу на забезпеченні фізичного, психічного та морально-духовного здоров'я дітей, розвитку їх особистісних цінностей. У передмові до Базового компонента зазначено, що взаємодія з іншими людьми – це своєрідне входження дитини в людський соціум, що потребує вміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.

Зміст освітньої лінії «Дитина в соціумі» передбачає формування у дошкільнят відкритості до світу людей як потребу особистості, навички соціальної поведінки, усвідомлене ставлення до себе як до вільної самостійної особистості та до своїх обов'язків, що визначаються зв'язками з іншими людьми; формування готовності до сприймання соціальної інформації; виховання співчуття, співпереживання, бажання пізнавати людей, робити добрі вчинки.

Головне завдання означеної освітньої лінії – розкрити дитині соціальний світ і допомогти їй усвідомити своє місце в ньому як активного учасника, набутти соціального досвіду.

Однією з теоретичних засад реалізації завдань освітньої лінії "Дитина в соціумі" є положення про те, що взаємодія дитини з соціальною дійсністю задовольняє дві важливі потреби її саморозвитку: потребу в самореалізації (виявлення та ствердження себе серед інших людей) та потребу вписатися в цю дійсність, знайти своє місце. Загалом, під соціалізацією і розуміють процес поступового входження у світ соціальних зв'язків. Водночас вона забезпечує й індивідуалізацію, оскільки лише в соціальних зв'язках, у взаємодії відбувається самовизначення людини в соціокультурному просторі.

У Базовому компоненті визначено такі соціальні компетенції дошкільника: **родинно-побутова** – обізнаність з нормами та правилами сімейного (родинного) співжиття, здатність їх дотримуватися; вміння підтримувати доброзичливі, дружні,

ЦІННІСНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Матеріали
всеукраїнської науково-практичної конференції
(Біла Церква, 12 березня 2019 року)

Текст друкується в авторській редакції

Укладач: Алексеева Олена
Макетування і верстка: Ткач Оксана